

брой е поместена още една кореспонденция, авторство на Тодор Бурмов, изпратена до редакцията месец по-късно след посочената. Той прокарва тезата, че за освобождението на българите от „неправедното властвование на гръцкото духовенство, което ни владее поради политически обстоятелства на народния ни живот, а не по законите на ищтата (желаната, исканата - б. м.) вяра“ не е необходимо тя да бъде променяна. Тодор Бурмов призовава чрез „Цариградски вестник“ българите да се вардят от „лъжливите проповедания и обещания на папищашите“³⁷. Също и жителите на Трявна не спестяват отрицателното си отношение към унията и нейните поддръжници. Въпреки дните на строги пости, те изпращат писмо до вестника, публикувано на 25 март 1861 г., с което изразяват критичното си мнение за Драган Цанков, окачествявайки го като „предател на отечеството си, неприятел на народа си, враг на приятелите си, че и враг на себе си!“ Тази безусловна оценка за един от основните двигатели на идеята за уния насочва и към последниците от самото движение³⁸.

Освен консервативния „Цариградски вестник“, против унията и новата чужда духовна зависимост, която тя ще наложи, са в. „Дунавски лебед“ и сп. „Български книжици“. И в двете издания нападките срещу българските униати са остри и категорични, мотивирани чрез примери от българската действителност. Първоначалното отношение на списанието е насочено към подрепа на новото църковно движение, което обещава да ни даде „средство“ за премахване „притеснението“, което българският народ търпи от „фанариотите“ и сочи „една добра бъдущност“. Още повече, че идеолозите на униатството, според коментара на „Български книжици“, „не щяха от нас никаква жертва“, „не ни принуждаваха да направим ни най-малко изменение в[ъв] вярванията, обрядите и обичаите на нашето вероизповедание [...], ако само се съгласим да почитаме Папата, покровител на нашето Българско Духовенство“. Изданието счита, че с приемането на съединението „нашата постъпка беше благородна, защото ний имахме пред очи народно добро, обща полза“. Но тъй като в определен момент „надеждата“ се обърна в „безнадеждност“, издателите и редакторският екип променят своята позиция. Според „Български книжици“ „папищашката“ уния започва да се превръща в „смъртоносна зараза“, в „заблуждение“, „примамка“ и „измама“. Тя „грози с убийство“ българите и в „дипломатическо отношение“, което е „доста голяма пречка, за да сполучим, което желаем“. Затова и в списанието се заключава, че „нашата цел, нашите стремления и желания, разсипаха се в прах“³⁹.

Още в началото на м. октомври 1860 г., когато все още действията на униатските водачи нямат широка обществена популярност, в. „Дунавски лебед“ беле-